

THE POSITION OF THE CAPITAL CITIES
AND URBAN AGGLOMERATIONS
IN THE SYSTEM OF THE CLASSIFICATION OF
TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICS

МЯСТОТО НА СТОЛИЧНИТЕ ГРАДОВЕ
И ГРАДСКИ АГЛОМЕРАЦИИ В СИСТЕМАТА
НА КЛАСИФИКАЦИЯТА НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ
ЕДИНИЦИ ЗА СТАТИСТИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Assoc. prof. Krasimir Levkov, PhD

Professor Plamen Lakov, PhD

University of Agribusiness and Rural Development -
Plovdiv, Bulgaria

A problem of the present day occupying the public attention in our country is the forthcoming change in the range of the territorial units for statistical purposes in Bulgaria, initiated and proposed for public discussion by the Ministry of Regional Development and Public Works.

One of the most discussed issues is whether the capital city Sofia should be established into a separate NUTS 2 level region, or should remain part of a region that has a larger number of population and territory. There are various arguments in both directions but a question often asked is: *How is this problem solved in other EU countries?*

Един актуален проблем, ангажиращ общественото у нас е предстоящата промяна в обхвата на териториалните единици за статистически цели, инициирана и предложена за обществено обсъждане от МРРБ.

Между най-дискутираните въпроси е дали столицата София да бъде обособена в отделен регион от ниво NUTS 2, или да остане част от по-голям по население и територия регион. Привеждат се различни доводи и в двете посоки, но често се задава въпросът: *а как е в другите страни от ЕС?*

The present study **aims** at outlining the position of the capital cities and urban agglomerations within the System of the classification of territorial units for statistical purposes used in the European Union.

The emphasis is on the comparison of the Bulgarian capital Sofia to the capitals of countries comparable to Bulgaria by population and territory and by time of accession to the EU (after 2000). These include a number of Central and Eastern European countries: Poland, the Czech Republic, Slovakia, Hungary, Slovenia, Romania and Croatia (Table 1).

Настоящото изследване има за **цел** да очертае мястото на столичните градове и градски агломерации в системата на класификацията на териториалните единици за статистически цели, използвана в ЕС. Акцентът е поставен върху сравнението на българската столица София със столиците на страни, съпоставими с България по население и територия и по време на присъединяване към ЕС. Такива са редица страни от Централна и Източна Европа - Полша, Чехия, Словакия, Унгария, Словения, Румъния и Хърватия (табл. 1).

The current Nomenclature of territorial units for statistics has been valid since 1 January 2018 and includes 28 NUTS level 0 regions, 104 NUTS 1 regions, 281 NUTS 2 regions and 1348 NUTS 3 regions.

Thirteen countries have a status of territorial units at NUTS 1 level.

Separate parts of the other 15 countries have the same status – including the metropolitan agglomerations in the United Kingdom, France, Spain and Germany, whose population significantly exceeds the lower threshold of 3 million citizens.

Актуалната номенклатура на териториалните единици за статистически цели в ЕС включва 28 региона от ниво NUTS 0, 104 региона от ниво NUTS 1, 281 региона от ниво NUTS 2 и 1348 региона от ниво NUTS 3.

Статут на териториални единици от ниво NUTS 1 имат 13 страни. Такъв статут имат и отделни части от останалите 15 страни, включително столичните агломерации в Обединеното кралство, Франция, Испания и Германия, чието население значително надвишава долния праг от 3 млн. души.

In Bulgaria the ongoing process of population decline brings the further existence of two NUTS 1 territorial units in question (BG01 North and South-East Bulgaria and BG02 South-West and South Central Bulgaria). Those units are used only for statistical purposes and are not directly related to the regional policies or other policies of the EU and the member states.

В България спадът на броя на населението поставя под съмнение по-нататъшното съществуване на двете териториални единици от ниво NUTS 1 (BG01 Северна и Югоизточна България и BG02 Югозападна и Южна централна България). Единиците от това ниво се използват само за статистически цели и нямат пряко отношение към регионалната и другите политики на ЕС и на страните – членки.

The NUTS 2 statistical units, called planning regions, are some of the main objectives of the European regional policy.

In Bulgaria there are 6 of them: North-West, North Central, North-East, South-West, South Central and South-East.

A regional development plan is developed for each planning region.

The main objective of the plans is sustainable growth. They channel the direction of financial resources to the NUTS 2 level regions according to the scope and the specifics of the operational programs which are being implemented during the period.

Статистическите единици от ниво NUTS 2, наричани райони за планиране, са основни обекти на европейската регионална политика.

В България тези райони са 6: Северозападен, Северен Централен, Североизточен, Югозападен, Южен Централен и Югоизточен.

За всеки район за планиране се разработва регионален план за развитие.

Основната цел на плановете е постигането на устойчив растеж. Чрез тях към районите от ниво NUTS 2 се насочват финансови средства в различни обеми според възможностите на изпълняваните оперативни програми.

The NUTS 3 statistical units, called level 3 regions, are also considered a territorial basis for the European and national policies for regional development.

In Bulgaria, these are the 28 administrative districts. The state policy at this level is carried out by the district governors and is implemented through the regional development strategies.

Статистическите единици от ниво NUTS 3 също се разглеждат като териториална основа на политиките за регионално развитие.

В България такива са 28-те административни области. Държавната политика на това ниво се изпълнява от областните управители и се реализира чрез областните стратегии за развитие.

In the countries in Central and Eastern Europe, including Bulgaria, the dominance of the metropolitan cities and agglomerations over the other centers is very pronounced. They concentrate up to 20% of the population and up to 40-50% of the GDP of those countries.

In the metropolitan regions of Slovakia, Romania, Bulgaria and Poland the GDP per capita is more than twice higher than the average for the respective country (Figure 1).

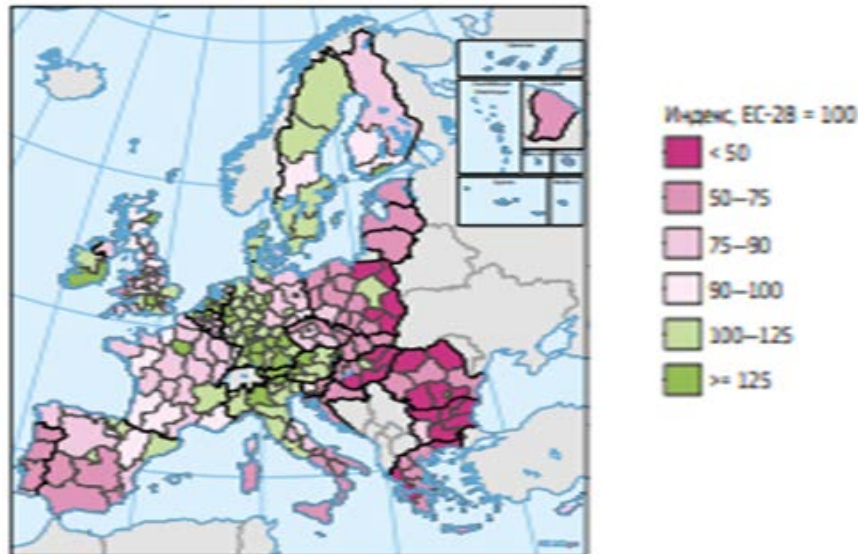

Figure 1.
GDP per capita by NUTS 2 regions

В страните от ЦИЕ, вкл. и в България, доминацията на столичните градове и агломерации над останалите центрове е силно изразена. Те концентрират до 20% от населението и до 40-50% от БВП на съответните страни.

В столичните региони на Словакия, Румъния, България и Полша БВП на 1 жител е над 2 пъти по-висок от средния за съответната страна.

Unfortunately, the contrast in Bulgaria is very strong.

NSI data for 2016 show that the GDP per capita in the South-West region reaches BGN 21,300, with GDP per capita of BGN 13,200 for the country.

The values for the other five regions are in the range from BGN 8,000 in the North-West region to BGN 11,600 in the South-East (Figure 2).

Контрастът в България е много силно изразен.

По данни на НСИ за 2016 г. БВП на 1 жител в ЮЗР достига 21,3 хил. лева при 13,2 хил. лева за страната.

Стойностите на останалите 5 района са в границите от 8,0 хил. лева в СЗР до 11,6 хил. лева в Югоизточния (фиг. 2).

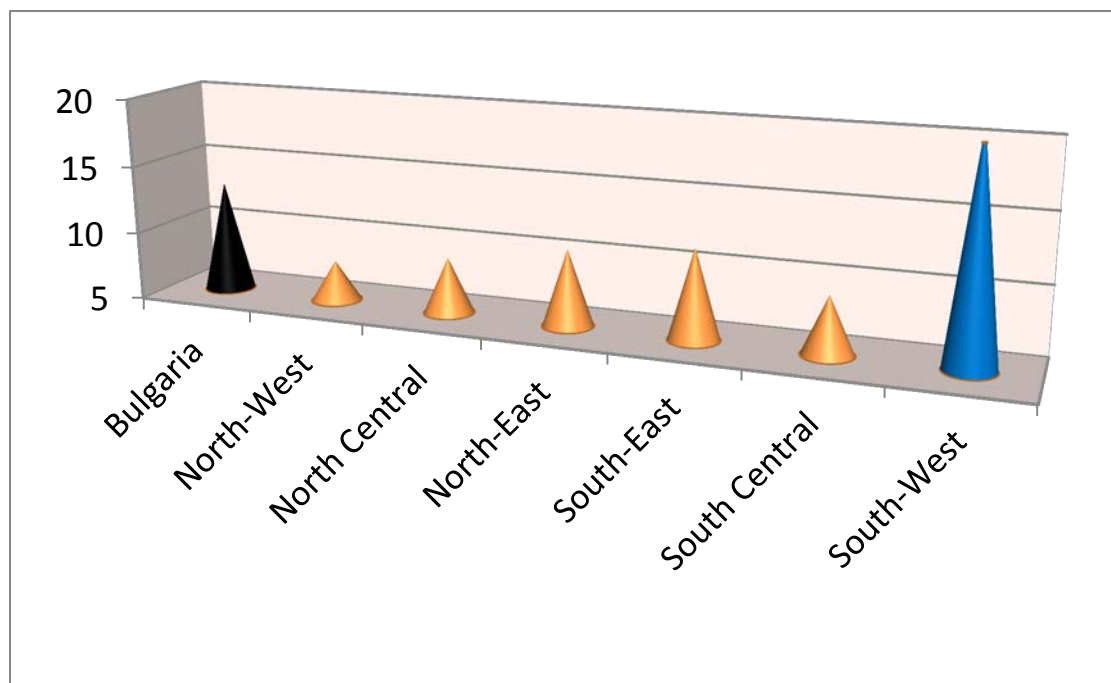

Figure 2.
GDP per capita in BGN (thousands)
by regions in Bulgaria, 2016

The more detailed analysis carried out at NUTS 3 level shows that except Sofia City District (BGN 28,500) and Sofia Region (BGN 13,200), the other three districts in the South-West Region are also at a lower level than the average for the country.

The high values of the capital “blur” the situation in the South-West region as a whole and conceal the large intra-regional differences which are not that pronounced in the other regions.

From this point of view the establishment of Sofia into a separate metropolitan region at NUTS 2 level during the forthcoming change in the range of the territorial units for statistical purposes is justified.

По-детайлният анализ на ниво NUTS 3 показва, че с изключение на Гр. София (28,5 хил. лева) и на Софийска област (13,2 хил. лева), останалите три области в Югозападния район също са на по-ниско от средното за страната равнище със стойности от 6,9 хил. лева за обл. Перник до 8,2 хил. лева за обл. Благоевград.

Високите стойности на столицата „замъгляват” картината за ЮЗР като цяло и скриват големите вътрешнорегионални различия, които в останалите региони не са така силно изразени.

От тази гледна точка е налице основание при предстоящата промяна в обхвата на териториалните единици за статистически цели област Гр. София да бъде обособена в самостоятелен Столичен регион от ниво NUTS 2.

Let us get back to the question from the introduction: **How is this problem solved in other EU countries?** Not in the whole EU, but in the seven countries in Central and Eastern Europe we selected for comparison.

With the exception of the capitals of Slovakia - Bratislava, and Slovenia - Ljubljana, the number of the population in the other metropolitan agglomerations meets the NUTS 2 quantitative criterion (from 800,000 to 3 mln). However, only the metropolitan regions in the Czech Republic (Prague Region) and Romania (Bucharest - Ilfov Region) have such status. At the same time, the metropolitan regions of Warsaw, Budapest, Zagreb and Sofia, which have a similar number of population to Bucharest and Prague, are territorial units at NUTS 3 level, like the smaller Bratislava and Ljubljana.

Но нека се върнем на въпроса от увода: *как е в другите страни?* Не в целия ЕС, а в избраните за сравнение 7 държави от Централна и Източна Европа.

С изключение на Братислава и Любляна, населението на останалите столични агломерации отговаря на количествения критерий за ниво NUTS 2 (от 800 хил. до 3 млн.). Такъв статут обаче имат само столичните региони в Чехия (регион Прага) и в Румъния (регион Букурещ – Илфов).

В същото време регионите на Варшава, Будапеща, Загреб и София, които по брой на населението са близки до Букурещ и Прага, са единици от ниво NUTS 3, каквито са и по-малките Братислава и Любляна.

Table 1.

Territorial units for statistical purposes at different levels
which include the capitals of the countries in Central and Eastern Europe

Country	Unit	Code / level
БЪЛГАРИЯ	Югозападен регион София (столица)	BG41 - NUTS 2 BG411 - NUTS 3
ČESKÁ REPUBLIKA	Praha Hlavní město Praha	CZ01 - NUTS 2 CZ010 - NUTS 3
MAGYARORSZÁG	KÖZÉP-MAGYARORSZÁG Közép-Magyarország Budapest Pest	HU1 - NUTS 1 HU10 – NUTS 2 HU101- NUTS 3 HU102 - NUTS 3
POLSKA	REGION CENTRALNY Mazowieckie Miasto Warszawa Warszawski-wschodni Warszawski-zachodni	PL1 - NUTS 1 PL12 – NUTS 2 PL127- NUTS 3 PL129- NUTS 3 PL12A- NUTS 3
ROMÂNIA	MACROREGIUNEA TREI București – Ilfov București	RO1 - NUTS 1 RO32 – NUTS 2 RO321- NUTS 3
SLOVENSKO	Bratislavský kraj Bratislavský kraj	SK01 – NUTS 2 SK010 - NUTS 3
SLOVENIJA	Zahodna Slovenija Osrednjeslovenska (with Ljubljana)	SL02 – NUTS 2 SL021 - NUTS 3
HRVATSKA	Kontinentalna Hrvatska Grad Zagreb Zagrebačka županija	HR04 – NUTS 2 HR041 – NUTS 3 HR042 - NUTS 3

Figure 3. BULGARIA - NUTS level 2

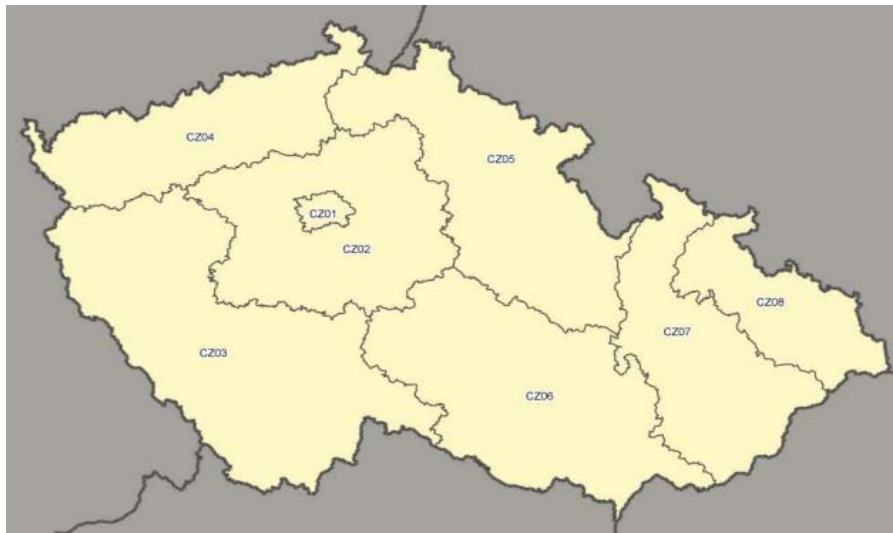

Figure 5.
ČESKÁ REPUBLIKA – NUTS level 2

Figure 7.
ROMÂNIA – NUTS level 2

It seems that the approach of these countries to the problem is not the same and each of them has sought a solution of its own.

The more general case which applies to Bulgaria as well is that the metropolitan region is not differentiated at NUTS 2 level (Table 1).

Изглежда, че подходът на тези страни към поставения проблем не е еднакъв и всяка от тях е потърсила свое решение.

По-общият случай, към който се отнася и България, е столичният регион да не се обособява на ниво NUTS 2 (табл. 1).

Conclusion

Whichever approach Bulgaria chooses - to establish a metropolitan region at level 2 or not, it has to do much more than what has been done so far to clearly define its regional policy objectives and to effectively use the means for their realization.

Заклучение

Който и от двата подхода да избере България – с обособяването на столичен район от ниво 2, или не, тя трябва да направи много повече от направеното досега в посока на ясното формулиране на целите на регионалната си политика и ефективното използване на средствата за тяхното реализиране.